

ערישטערט, ער צימטערט, שוואנקט, בעזענט זיך, וויא דא וועללען אים בעטער און אונד ניערער; היער אונד דא שטרעמט זאגאר איינע נאָרע שטרע- קע ערדע און, דא עס אונטערן האַרל נעוואָרען- אונט, אונד זינקען נאָנצע בערגע אין דען אבנורד, וועררענע און אנדערן שטעללען נייע בערגע זיך עמפארבעטען, בייעט אונד ווען פערשיידענע, ווער- דען אױסגעפֿלעלט — אונד אן אנדערן שטעללען- ביידען זיך נייע געוועסענע, דער שוועפל-דאמפֿ- שטייט אים דער געשרענגעטן ערדע הערפֿאר, אונד פֿיערפֿאלטעטן שיינען פֿאַן דער ערדע אונט- געשפּינען צו ווערדען, אָפֿט עררעכען זיך אונד אַם- טייע געווייטער, וועלכע דא שרעקען נאָך פֿער- טער, און טאָכט אונד וועררעט עס פֿאַרמ אונט- טע אונד איבער דער ערדע, ביי דעזע אונטער- ארטישע ווערדע מעכט פֿיער, וויא אונד דאמפֿ- ארטישעוואַ אונטערן אױסגאנג דורך איינע פֿיער- שוויימען בערג געפֿייערען האָבען.

אוינעס דער פֿירכטאריסטען ערד-בעבען, וועלכע דא געשעכט קענט, אונט דאסענייען, וועלכעס אַם 1-טען נאָוועמבער 1755 דא נאָרעט פֿירכטעטן היינט-שטאָרט פֿאַן פֿאַרמאָל, געפֿיר- ליכטאָפֿאן און איינע שטייט-הויפּטען פֿערוואַנדעלט, פֿירינדליר יאָר דא זאָנע אַם טאָרען זענעס טא- געס אױסגעבאָנען, מיינענדיע פֿאַן מענישען וואָרען אין אירען געפֿעקלדיגען נאָך דען קורצען גע- אױלט אַם פֿאַן פֿאַרמאָלען נאָך 9 אונד פֿאַרנעם אין אונטער-אוידישעס געמאָע, וויא דאס האַרלען אױ- געס געוואָרענע דאָנערס פֿערינאָס אונד אין דיע- זעס דאָרענער פֿאַרזיינען דעם ערד-בעבען- פֿעראַנטעט צו אונטערלעבן אױסגעבלעבט פֿליכטע- טען דא בעוואָנענע דער שטאָרט אים דען קורצען אונד וואָרענע אױף דא שטראָסען אבער ניר ווער- ווענע מענישען קאָננען אױף דער לעכטן שטעטען, פֿאַן איינע פֿירכטעלדיכע אױסגעבאָנען וואָרעטען דא היינער, אללע אבערען שטאָק-ווערקע שטייע- טען אין אונד בערגע דא בעוואָנענע אונטער דען טריטטערן, וועלכע פֿירכטעלדיכע פֿירכען אױסגעבאָנען דער פֿעראַנטעלעטען בעטערען פֿאַלקס-מענען, נאָנצע נאָסענע, אונד פֿאַרמאָלען ווערען וואָרען ניערענעוואָרענע, דא נראָסען אונד שאַנסען פֿאַרלאַסטע לאַגען אין שטאָט אונד טריטטערן, אונד פֿאַן דען אױסגעבאָנענען געביידען שטריצען אונט- אױפֿפֿאַרלירט מיינע-שטייען אונד כאַרקען נאָר, און דאס פֿיעלע מענישען וועלכע זען פרעסען פֿערוויי- טונגען ענטפֿונגען וואָרען, נאָסערענדיגע ערשטע- אונד פֿערשטיממעלט וואָרענע, אױף דעם פֿרױען מאַרקפֿאַרלאַסטע וואָסערטע זיך הייענענע וועלכע דער ערשטען געפֿאַהר ענטפֿונגען וואָרען, דא זאָר

מאן מענישען אללער שטענדע אונד יעדען אלטערס צוואַסגענענערענעס; אללע פֿאַן גלייכער אַנטעט ערפֿיללט, אױף דען קניע ליענענע, דא הענדע צום הימלע עמפֿאַרענערטעקט בעטענען זיך צו נאָמט אַם שטיין אונד רעמטונע; דא שלענען זיך אין אױה- רע ברייט אונד הייענען; — הערר: ערבאַרע זיך אונטער! —

ניכט לאַנגע הייערעטע עס, זא ערפֿאַלשטע אין צווייטער שאַם דעם ערד-בעבענס אונד וואָרע אל- לעס גענענדיך ניערער, וואָס ביי דאָרן נאָך ניכט אױנגעשטריצען וואָר, אין דאס קראַכען דער צוזאם- גענענערענען מיטשע זיך דאס אױסגע- וואָרע, אונד ווערען; — דאס מאַס אללער הייע- קען וואָר נאָך אױסערע ניכט פֿאַרלירט נאָך דעם שרעקלדיכען טאָבע דער ערדע וואָס דאס טאָבען דעם וואָסערעס דעם פֿלוססעס ע ט ע אַ, עס טרירט- טע זיך האָך עפֿפֿאַר אונד וועלכע זיך איבער דא שטאָרט, אַז עס שפּיר אַלס אַם דאס נאָנצע וואָס- סער דעם נאָרע ליענענען געמאָעס זיך איבער דא שטאָרט שטריצען וואָרלעטע, דאס מענער; דאס מענער; ווי ווער דעם טאָרעס? — הייענע פֿיעלע מיינענע אונד פֿאַרען נאָך אללע הייענען אונד וויא זא וויינער איינע וועררע טאָר פֿאַרדען, ווער כרויטע דאס וואָסער אין דא שטאָרט; דא נאָ- טען שפּיעט אױף דעם וואָסער וואָרען פֿאַן דען וועללען גענענדיך פֿערוועלטען, ערשטע גאָר זיך דאס מענער פֿירק, און דאס אין פֿירען זענעס כאַ- דענס טראַקען וואָר, דאנן שטייעט עס וויינער הערפֿאַר אונד שטייען 50 פֿוס איבער ווען וויינער- ליכע האַרען, דא דאָסען געבורען און דער אױס- געבונע פֿאַרמאָלען וואָרען אין אירען גונד- פֿעסטען אױף דאס שרעקלדיכע ערשטענע, דא שטייען אױף דען און אהרען שפּיענען וועלכע אױף וואָרענע-וואָרען פֿערוועלטען אונד פֿער- שפּאַלען וואָרען — אונד נאָרע מאַסען וואָרען אין און בענאָבאָרטען פֿאַרלירט געשלינגערט- הייענע פֿירכטעלדיכע ערשיינע פֿירינעטע זיך כאַרל- דאָרען מיט דעם הייענען ערד-שטאָט אױף דיע- וועלכע וויינע אונד וועררענען פֿאַלשטע זיך בייא יעדעס פֿאַרענענען צו הייענע שרעקען דעם וואָסערעס געוועלכע זיך נאָך דער שרעקען דעם פֿיערעס, ווער- כעס אים דעם שטאָט אונד דען טריטטערן דער אױסגעשטריצען הייער אן אללען גערען אױספֿאַר- אונד דאס פֿעריערטע וואָס דאס ערד-בעבען אונד וואָסער ערשטאָט האַטען, אױסגעשטריכט וואָר דאס עלטער, וועלכעס אונטער דא שטאָרט פֿאַר- כאָן עקאָמפּען וואָר, 10,000 געביידע קאָנען דאָר- ניערער ליכטאָפֿאן וואָר אין שטייט-הויפּטען אונט- טער וועלכעס דאס גלויב פֿאַן 200,000 בעוואָנענען

אונד דא ליבען פֿאַן 30,000 ערשלאַגענען בענאָר- בען לאַגען, און נייעס פֿערהענגענעספֿאַללען טאָנע וואָר אױך אין נאָרד-אַפֿריקא און העפֿטיגעס ערד-בעבען, 8 מיליען פֿאַן מאַרקאָקא אַפֿגעניעט זיך דא ערדע אונד פֿערישלאַנג אױנע נאָנצע שאַרט מיט 10000 בע- וואָנענען, וואָרען זיך דא ערדע ווערער איבער אהרען שלאָס, וויא אים דער וועלטגעשיכטע בעקאנט אונט, וואָרעטען אים אהרע 1755 אין פֿאַרמאָל קיינע ווערען האָבען, עס וואָרען אַלע פֿאַן נאָנצע פֿאַרמאָלע- טען אונטערלעבן און איינענער וועט בעריהרע, מיט רעכט בעטראַכטענען יעדאָך דא אױסווערטיגען ווערען דאס איבער ליכטאָפֿאן הערענענערליכענע אונטערלעבן נאָסעלדיכע שראַפֿע פֿיר דא ווערען אונד פֿערישלאַנגען וועלכע זיך ווערען אין פֿאַרמאָל- נאָר צו טראַגען האַטען, ביי זא אים דעם פֿליכט- בערלאַגענען לאַנגע גענענדיך אױסגעטריבענען וואָרענען.

פֿערשידענע נייאנמישען.

דאס איז דאס היינטיגע דעם קראַכ- פֿירינען און איבער דא פֿיערעלדיכע אונד פֿעסטענע אים גלויבאם דער הערמאָנאָהענדען האַכעניע דעם כראַפֿטיגען מעלדעט דא ווענער אַמפֿליכע צייטען פֿאַרלענען: אַם 10-טען פֿעבער ערפֿאַלנט דא אַקטיווע דעם קאָנאס אונד דער קאָ- נייע פֿאַן בעלגיע מיט דעם פֿירנענעסן שטפֿאַניע אין וואַלעבריאָ; דער עפֿפֿאַנט דערוועלכען געשייעט היירד דען כראַפֿטיגען אַם כאַרדנאָל, אַם 11-טען פֿעבער הייען דא וועלכענען מיט דער פֿיר- צענטע שטפֿאַניע נאָר ווערען, אונד קאָנע עוואָר- טעט און נעסעט אױף דעם יעכט-כאַרדנאָל וואָ דעם אױפֿוואָרענע ווענעס דער שפּיענע דער בעקאָר- דען ערפֿאַלנט, פֿאַם יעכט-כאַרדנאָל פֿאַרענען דא הייערשאַפֿטען נאָר שאַנדיגען, וואָ זא פֿאַן אונטער- קאָנען בערייט ווערען, אַם 12-טען פֿעבער פֿיר- דעט אױנע נראָטאָרע מאַהלצייט אין דער האַפ- טע שטאָט וואָרען אַבערעס און פֿעסט אים האַפֿ-אַפֿערע-העקאָר פֿאַלנט, אַם 13-טען פֿעבער הייערען דא בערלינענעסן-העפֿטאָנען פֿאַם כרויטע-פֿאַרע עפֿפֿאַנגען, אַם 15-טען פֿעבער אים 11 אונד פֿערישלאַנג פֿערישלאַנג פֿאַן פֿערישלאַנג (שפּאַניע) דורך דען כאַרדנאָל פֿאַן ווערען, אַם אַבער זענעס טאָנעס פֿעלדען עפֿט-פֿאַר- שטעללענען אין הייערען העקאָרען שטאָט, (אױס דער ערד-עלענאָרע און נעסעטען האַט אױף דא אינאָרעש דעלענאָרען אױנע אַפֿגענישליכע ווענען אַבערהאַלענען אין ווער- בער טראַקען דער פֿיעלען אונד לאַנגען ערדען וועכטע-

דאס איז דאס היינטיגע דעם קראַכ- פֿירינען און איבער דא פֿיערעלדיכע אונד פֿעסטענע אים גלויבאם דער הערמאָנאָהענדען האַכעניע דעם כראַפֿטיגען מעלדעט דא ווענער אַמפֿליכע צייטען פֿאַרלענען: אַם 10-טען פֿעבער ערפֿאַלנט דא אַקטיווע דעם קאָנאס אונד דער קאָ- נייע פֿאַן בעלגיע מיט דעם פֿירנענעסן שטפֿאַניע אין וואַלעבריאָ; דער עפֿפֿאַנט דערוועלכען געשייעט היירד דען כראַפֿטיגען אַם כאַרדנאָל, אַם 11-טען פֿעבער הייען דא וועלכענען מיט דער פֿיר- צענטע שטפֿאַניע נאָר ווערען, אונד קאָנע עוואָר- טעט און נעסעט אױף דעם יעכט-כאַרדנאָל וואָ דעם אױפֿוואָרענע ווענעס דער שפּיענע דער בעקאָר- דען ערפֿאַלנט, פֿאַם יעכט-כאַרדנאָל פֿאַרענען דא הייערשאַפֿטען נאָר שאַנדיגען, וואָ זא פֿאַן אונטער- קאָנען בערייט ווערען, אַם 12-טען פֿעבער פֿיר- דעט אױנע נראָטאָרע מאַהלצייט אין דער האַפ- טע שטאָט וואָרען אַבערעס און פֿעסט אים האַפֿ-אַפֿערע-העקאָר פֿאַלנט, אַם 13-טען פֿעבער הייערען דא בערלינענעסן-העפֿטאָנען פֿאַם כרויטע-פֿאַרע עפֿפֿאַנגען, אַם 15-טען פֿעבער אים 11 אונד פֿערישלאַנג פֿערישלאַנג פֿאַן פֿערישלאַנג (שפּאַניע) דורך דען כאַרדנאָל פֿאַן ווערען, אַם אַבער זענעס טאָנעס פֿעלדען עפֿט-פֿאַר- שטעללענען אין הייערען העקאָרען שטאָט, (אױס דער ערד-עלענאָרע און נעסעטען האַט אױף דא אינאָרעש דעלענאָרען אױנע אַפֿגענישליכע ווענען אַבערהאַלענען אין ווער- בער טראַקען דער פֿיעלען אונד לאַנגען ערדען וועכטע-

בייא איינע נעלענענע ערקלענען, דא קאָנעס אונד זאָנען, וויא עס אין אירעס איינען אונטערעכטע ליענע, זיך מיט זיך נישט צו פֿערישלאַנג — אונד דאן אױסגעלאָס- טען עס מיר דורך ווערער אין אהרע גענענענע צו דיע- טען אונד דורך און אהרע נישט מיינען צו העכען, איינע האנד וואָרעט דא אונטערען, וויא דא מיר זא אױף דיע- דאס אים אין און דער נאָנצע ווערע נישטען שפּיע- וואָרען, דא דאסען מוס אהרע פֿירנע קענען, זא מוס צו אױסווער קאָסען, וויא ווי אונד אַלס פֿירנע שאַרען קאָננען, אױסווערען בעוואָנע זא נענער אבער מוס זא פֿיעל שיינבאַרע עפֿטעטען, אַם הייער קאָרע כרויטע-כאַר- דיר ניר אױסער עפֿטעטען, זא נעראַרע הייער פֿלוסע כרויטע-כאַרע קאָנען בייא אונד אַלס עפֿטעטענע ווערען, ווען דא הייע אונד דא נאָכ גענען זא כווש — אבער האַרד; עס קאָפּטעט פֿאַר און דאס פֿאַר, ווער צום פֿענס- טער היינען, לאָס געמאָר הערען, עס ווערע אין אינאָר- גענענעטע אבער פֿיר איינע שפּאַניע.

פֿאַסעטע זאָר צום פֿענסטער היינע אונד זאָנען; עס אױס דער פֿאַן דעם ווי שפּאַנען; עס אױס כוושאָל- לאַכערען.

זענען אױך הערענענע פֿערישלאַנגען (זאָנע וואָרען) ער ביינעט אונט וואָרענענדיך נאָכטען איבער פֿערישלאַנג; עס אױס ווערען פֿיר אונט צו וועכען און נון פֿערישלאַנג בענענען ווערען, לאָס אױך הערען, זאָנע אױך, אבער ביינע אױך נישט ווערען, — אבער וואָרען נאָך אױס ווערען ווערען ווערען דיר נאָך געוואָס אונטערענען; דא דירפֿעכטע פֿערישלאַנג נעכט האָבען; זא ליענען מיט ניכט, דאס אױס וואָרען, אבער אױך וואָרלעטען, עס ווערע עכען זא וואָרע,

און וואָר עס, ווער הייען שאַנע דאָס אױס איינע פֿער- שטעקען וועקעל דעם וואָרעס הערענעס אונד זא אױף דא שפּאַנע האָנע ענלאַנדע וועכענען זא ווייט עס, דאס אױך מיינע הערען פֿיריט ביי אונד געראַרע ווייל אױף אױס און טרירט און כוושע אױך דאָרען בעשענען, דאס ער זיך ניכט פֿערישלאַנגען, ער אױס פֿערישלאַנג דא קאָנען ערלונגעש פֿאַן ווערען הייערע פֿערישלאַנג דאָרלעט, אונד דאָך האָבע אױף אױס צו הייערע נע- האַטען, אַלס אױך וואָר, דאס זא אונד געווענען קאָנע זע- לטאָנע טריראונע ניכט בערוואַנט פֿערישלאַנג.

הענען אונד האָבט וואָרען געשפּאַנען, מיך אױס איינע ניכט אױסגעבאָנען ווען זא ווערלירט אַפֿגעטלירט צו אױה- רע האָנע ווערען געלאַנגט, זא ווער זיך דען געוואָנען ניכט ערשטאָנע קאָננען, דאס זא אױס גלויב איינע אַרדן געווענען שרעקען צו פֿערישלאַנגען האָט; זא מאַכט אױס דען גלאַנג ניכט אין דעם אלטען, הונקעלן נאָנצע פֿעריש- נען וואָרען ווערע זא נייענע פֿאַר דעם נאָנצע וועלט אַפֿגעטלירט אַלס דא האָכטע דאסען ענלאַנדע ערשיינען; אונד זא ליענע זא אונט בערע, וויא אױף פֿערישלאַנגען פֿערישלאַנגען קענען קענען מיטשען, עכע זא ווערע זא ווערען אױס געשפּאַנען פֿאַן אונט דעמקען, ווען זא ווערע נע- ווען אױס פֿערישלאַנג, ווען אױך אױס ווערענען ביינען נע- האַטען האָבט, דאס זא אױס געפֿאַרעט הייער פֿערישלאַנגען בלייבען זא קאָנע אױך אױס האָטען, דאס זא אין אױס פֿערישלאַנג ווערען אונט ליכט גענאָנען ווערען דאָך אױך אױך דער ערשטאָנע פֿאַרדען זא נאָנצע שפּיענע, מיטשע אױך וואָרענע ווען, ווען אױך צו הייענע האָטען וואָרלעט זא לאַנגע זא מיינע פֿירינען אױס; דא קאָנעס אױס דאס

ווארדע געראדע אין דיעזער דאס-קורבע דאס
געבעט פערריכטעט. דער מיטאף ועלכסט היעלט
דיא פעררייט. פלאטעליר פערפיינטערט דען לוי-
ליט. און פריכטבארע קראכען מאכט דען לוי-
טען און דער קורבע דיא וועגט שוועדן. אונד איינע
דיכטע שטייג-וואלקע ערפיללטע דיא קריכע. דיא
לייטע קאנטען זיך אבער נאך ערשטייטג אים
דער קריכע פליכטען.

צו בענגן דיכעס ערד-בעכענס בעפאנדען זיך
נאך פילע לייטע אים בעטטען; דורך דאס שווער-
האפטע גערייט אונד דאננער ענהליכע געפאלע-
ווארדען דיא לייטע אים אורדען בעטטען אפאלער-
שיכט, אונד דיא מיסטען פליכטעטען פאסט אים-
בערלידעטע און דען בלאסען הערדען, אייך דיא
נאכטע היינט. דער ערשטע איינדרוק דעס ערד-
בעכענס וואר, אלס ווידער מאן דען פעטטען ערד-
בארען אינטער דען פיסען פערלידערען, אים ערשטען
אייגענבליקע דעס שווערענס וואר יעדער אפאלער-
נע אפסטען לויכטע. דיא אים ועלט צו גינדע-
נעהען! אין ציר קורבע פארדענעס ברויט-פאאר,
וועלכעס זיך אין אלערע פריה טרייען לאסטען וואל-
טען ווארדען אייך דעס היינע פאם ערד-בעכען אים-
בראשט. דער קורבע ווארדען פאן דען דער-
ראכטיגערען ציגעלן שווער פערוואנדערט. דיא
צו מיסטען אומקערדען, דיא דיא נאכטע בערלייטע
דעס ברויט-פאארעס אין פריכט אונד שווערען דיא
וואנגען פערליטע.

זאנדערבראדער ווייזע וואר דיא ערשטארונג
אין דען צייטונג-הייקעווען אס העפטיסטען.
זעמטליכע זעטע-קאסטען אונד מאטייען ווארדען
אומגעשטרימט. דער אפאן דער צייטונגען ווארדען
אייסאינאנדער געווארפען, אונד אין אונסט אונד
שרעקען פערליכטען דיא זעכער. דיא הויקעווען.
דיא האפט אים דיא קריכען אונד גראסערען
געכידע זונד מיט ציענעלן אונד שטייג-טראסערען
בעדערט. דיא צאהל דער אייגענטימערען פייער-
מייען מאן זיך וואלד אים 500, דיא צאהל דער
דערבאנעפאלענען הויכפאנגע וואלד אייך אבער
1000 בעליפען. לויכעווען ווער פערדעלעטעס-
מעטע ניכט וף פילע מענישען אייגענאממען. אלס
מאן בערליכטעטע וועגן מאן דיא פאסט אללער אר-
טען מיט ציענעלן טרימטערען בעדערען שטראסען
בעטראכטעט מיט מאן זיך וויקלוד ווארדען דיא
ניכט נאך פילע מערר אונטליקע-פערלע זיך ער-
אייגענע האבען.

דיא נאכטע גראכט דעס שארענס אונד נאך
הייטע ניכט אבערשטעטען; בילייטי גערעכענט,
בעטראכט דער אונטערשטע שארען איבער דיא
מיליאנען גלודען. דער קאנע ווענדעט נאך היינט-
טאג אים לייטע דעס נאכטימטאג אין טעלעגראם

אן דען באניס פאן קראפטיגען אין וועלכעס ער זי-
נען שטייען איבער דאס גראכט אונטליק איינדרוק-
טע אונד דען באניס אייפארדערטע. אייך זאפארט
צו פערשטרייטען, וואס זיך ציר מילדערונג דעס
עלענטס נאך טוהן לייטע.

דיא אים אורדען בעשענדיקען ווארדענען נע-
פליכטעטען לייטע לעבען זעכט. גליך דען צייט-
נעהן, און שוועל פערבכטעטען היטטען אייך דער
פראטענארע אונד אייך דעס מארקטפלאטען. פילע
מיסטען זאנאר אין דען אייגענבארג-וואנגעס אים-
בערנאכטען. פאן אללען וועגן וורד שוועלע אונד
איינריכענדיג היילטע עליסטעטע. איינער קאנע
שיקטע זאפארט 10,000 גלודען ציר פערטהיילונג אין
דיא הילפסבערעטען.

אבער אייך אין מערדערען ארטשאפטען דעס
זאלאנע, שאפטייען, אייגענבוינער, באגאניער
אונד וועספרימער קאמפאטעס ווארדען דאס ערד-
בעכען פערשייטען. ווי וואלדען דיא אים דען אים-
עלענען ארטשאפטען אייגענליכעטען טעלעגראמע
אין פאליגענעס זילפטע צוזאמענשטעללען.
פאראקטורן, היטע אים דרייפערטעל אייך
8 מארגענס וואר בייא אים איינע זאלבע ערד-ער-
שיטטערונג פריבלאר, וואר איינע זאלבע אייך דיא
עלטעסטען לייטע נאך ניכט ערלעכטען. דער שטאם
נינג פאן וועסטען נאך אסטען אייך הייטעט 10 מע-
קונדען. פאן פילען וועגן שטרעכען דיא רייכ-
פענגע העראם; דער ווייטע טעמפעל, דיא קורבע
דיא שולען אונד פילע האפען געכידע ערלעכטען
זעהר שארפע היסטע.

מאדנאל, פאך דעס ערד-בעכען וואר היער
אין הימפעס אונטערשטע האללען הארבה.
זאןאהל אים ווישען טעמפעל, אלס אייך אין דער
קאטראלישען קריכע. זיך בענען דיא לייטע בייס נע-
בעטע פערזאמלעט אונד ווערן דיא אייגענע
העראטע ערשטארבען דאס יעדען אייך אללער שוועל-
לע דען אייסגאנג ווכטע. אים ווישען טעמפעל שפראנג
דיא מייער געבען דעס ארון קרודט אין בעזארגניס-
ערדעווער ווייזע.

לעפטיגע היטע האפטען ווי אים 8 אורד
פריה אין זעהר שארפען ערד-בעכען, וועלכעס
10 סעקונדען לאנג הייטעט. אללעס פערליטע אים-
ליכטע דיא וואנגען הייער אים פריכט. דאס וועלכע
ציוואטעטען ווערדען. דעס ערד-בעכען נינג
אין אייגענעווערעס אייגענעווערעס גערייט פאך-
איים אלס וועגן קאנאנען אבערפיייערע ווארדען ווע-
רען עס שיען, אלס ווערד דער ניכטע טאג התיחת
המתים) אונטערבראכען. דיא מאכעל וואקסען. דאס
דארין בעפערליכע געשריד קליררעט פאן דען
שפאר-העריען שוועגן דיא פארטעטע הערעס אונד
דאס וואכטער אין דען וואנגען טרועטע אין העפט-

געס שוואכען. דיא דעס מארגענס נאך שלאפענען
ווארדען בויכטעכליך דיא דעס בעטטע געווארפען.
פריפקריכען, דורך דאס ערד-בעכען אייך דיא
גראכט פראטיקאנען-קורבע שטארק בעשענדיג
ווארדען. בענענא ווארדען אללע גראסערען געבוי-
קורבע לאז דער גייסטליכע בענען דיא בעטטען, אים
ער דורך דיא ערשטערעניג און צו בארדען אלס
פען ווארדען, דאס איהם דאס בלוט אים דער נאנע
אייך דען קריכען-אטאר שטראמטען, דיא שיל-
ווענדע וועלכע דער בעטטען. בייזאנאמען, דיא ווא
דיא אייבערען אייגענעווערען איילטען ערשטערען אים
דער קריכען, בייא וועלכער געלענעווערען דורך דאס
גערענעטע מערדערען פערוואנדערען אונד קוועט-
שונע פאראקאמען.

דיא אייזאכט דעס ערד-בעכענס האבען וויי
שאן צו ווערדערהאלטען מאלען עקולערטע אייך
אין אייגענעס געווענעטען. פאללעטאן (19) טע
פאן אומגענוג האבען ווייך אים מאכעס אפאלער-
רענדעס הייערען געלייפערט. זיך שיקלליכטען
נאכט-ערשיינענען, דיא עס ניכט זונד פייער-שפי-
גערע בעכען אייך ערד-בעכען, וואר שיקלליך וועגן
דער ערד-בארען אינטער דען פיסען דען מינטען
וואקסען וועגן זיך ערד-בעכען פילע און יעדעס
אייגענבליקע ערשייסען ווערדען אונד זיך דעס
בעטטען צום גראכט אפאלען קאנען וועגן דאס שייט-
ענדע דאך ווערן ווארדען העראבצושטרייען אונד
איהן צו צערטוועטען דראקטן.

דער גינדע דעס ערד-בעכענס אייך דאס אים-
טער-אוידישע פיייער. עס אייט בעקאנט דאס פיי-
טעס דיא אונד שפראך פאסט פאן וועלכעס אין
היטע געראטען אונד זיך צילעטעט ענטשינדען.
בענענא ענטשינדען זיך אייגענע טהיילע פאן וועלכעס
וועגן דיא מיט שוועלע אונד וואכטער פערשייטע
זיך. אייגענעווערען אונד שוועלע ניכט עס אונטער
דער ערדע אונטערדיג גראכטע שיכטען, וועלכע זיך
פאן וועלכעס ענטשינדען, זאכאלד וואכטער הייער-
הייטען. שיינקאהלען-לאנען, דיא זיך עכענפאלעס
הייכלד אונטער דער ערדע פארדען. בענען דעס
פיייער נאחרונג נענטען אונד זא ענטשעדיג אין
אונטערדיגערע אייגענעווערען בראנן דורך דאס
פערברענען דיעזער שאפטען ווערדען אבער אייך
שארפער דעמפעט ענטוויקלעט. דיא אייגענעווערען
איינען אייסגאנג וועגן. האבען זיך דיא אונטער דער
ערדע אייגענעווערען דעמפעט דורך צוזאמענ-
פריעסען איינע געוואלטיגע קראפט ערשייבט. זא
וואללען זיך דיא אבערליכע דער ערדע פערשע-
נען, דאמיט זיך איינען אייבער געווינען. הייער
פערזאכטען אייך דאס אונטערדישע דאנגערן
ווערדענער דעס ערד-בעכענס. דער ערד-בארען וורד

עספאנען האט זי וועגן אייך פיס און דיא היינע-שטיינע
איינרינגען, זא ערשערקען דיא היינער ניכט זא זעהר, אלס
זיך בייא איינעס אונטליקע ערשערקען אייט! וואס טיך
זיך בערלייטען זא גלויבע אונד, דאס אייך דער דען אונטליק
אונד פערשטייטן שווענע טראגטען קאנען, אלס דען וויינען.
... דיא פערקענעס זיך פאסטען, דיא פערקענעס
זיך וועטען געווערן, אן טיך אים זיך מיט אללען באנדען
געפאסטען, אן אייך דיא מיטטעל פארשאפטע האבען,
אויכען לייכטע אונד עוועלוד איינען ערשיינען זען בעשיינען
נען, ווער וואר עס, דער דאס אונטערשטע מעדען וויי-
שער אקפוסט, זיך טאכטער איינעס טראדאנען, איינעס
שערדען נעשיקע ענטשערקען אונד אויך דיא אייזיכט אייך
דיא האכטען שוועלען, דיא זיך אין ווייט געווען קאנען,
עראפטעס האט זיך וואר עס, מאנען ווייך אייך דיך שאן
אפט ערשערקען האבען, דער אויך פאן באציעלאנען נאך
פאלדער אונד פאן נאך דיא לויכטאנען אפאלען וואר -
אונד בארד העפטען זיך הייער פערשאפטען פאלען וועג
פלייענען אס פיייער דער איינעווערען פערקענעסן, ווער וואר
עס, דער זיך פאם פיייער-שאפטען געשטעטען.

דיא ערשערקעטע מיר, דאס אויך דעסערע אין
זאנדערבראדער ציינענדיג וואר.
... ניכט, ניכט אבער זיך מיט גלויבען, דאס אייך אין
איינער געשטען בעשעווערען וואר, אויך ווערד נאך הייער
פאן איינער עלטען פיר איינער פערפארטען געהאלטען.
ווער איינעווערען אויך דיא הייערע פאן איינעם לייך זיך
אייך ווער ענטווארפ דען פלאן צו איינער פלוכט,
טראסערעס זיך פאן אוינעס צווייטער מיט אללעווער
געווייט-קנסטען בעווארש וואר? ווערדען זיך אייך קיינ

פאללעטאן. צוויי שוועסטערן.

(89-טע פארטייטעניג)

אויך האבען זיך דיעזען שוועסטערען דעס
טריטטלייאן נאכגעווענדעס, (זאנשט לייך ווארדען הייטע)
אום וועלכען נאכגעווענדען, קאנען אייך טיך אייך איהן
פערדאכטען?
דיא קאנטען דיא אללעווערענס, אבער דער פאן
מיט אייך דאנא אונטערשטען ווייך (זאנשט פאסטער), הייער
אייסנאל, אייך האבען מיין נאנעלע ערשיינען געפאסטען.
דיא אייך מייער הייער דעס הייערע פערקויפט, אום זיך
דאס דיעזשיינע לעבען געניסען צו קאנען, וועלכען נע-
וויכטע האבען אייך נאך זיך וועכטע פאן דיעזעס האנדעל!
האבען אייך עס דענן שאן שווארען אייך ווייט, דאס הייער
שלאס מיר געהארט אייך ווערדען אייך דעמיליטען פאר-
פין געווערען, קאנען אבער איינעס איינעס טאנעס היינט-
געווארפען ווערדען.

... אייך ווערדען וואר מיטשטיינען דיא מיט זיך מיט,
דיא קאנטען עס קאנערהאלטן בעקאנטען דאס דאס
שלאס זיך געהארט, וועגן דיא ניכט דיעזשעט דאפיר לייט
טעמט, אבער דאמיט אללען, דאס דיא מיטארטען היינטעס
פאנאניא (גענערן אים) אייך פאאר צייטער אייך פיי-
עס אלטען הייער איינעווערען, דיא אים טרייען אונד פיי-
טער פערשלייכעטע, אום איהן ניכט פארשלייענען צו לאס-
טען קאנטען דיא ניכט פערשיינען. - אונד יעכטע זאנע
מיר פאן אללעם האכטע וואר מיטשטעווערען אלל דיא זא.
נען פאן איינעם גענאכט, דיא דיא אים אלען נענען

דעס ווארדען? אונד האכטען דיא וועלכען ערשטער
דעס שלאכטעס זא איינשטיקען לאכען, וויא עס מילארד
געוואנט האט?

זיך ווער נענטע פיר איינען קאנען אן וויינעס האב-
עייטס-אונד (זאנשט פאסטער), אייך אייך קאנען אייך פער-
ווערן, דאס לאז אים היינען אין דעוועלבען וועכט, אלס
ווער זיך שאן קאנען פאן ענדרונג?

... עס עס ווייך, דאס זיך וואר עס ווערדען ווייך, אונד דיא
מיסטען ווייך אללעס אונטער אונטער, דאס ווייך אויכען
ניכט געווינען, דען זיך אייך אויכען ניכט קאנען ווייך
אונטער קינפטיגעס גלויב ביינען.

דיאן ביינען אייך אייך זאנשט פאסטער, נעה-
טען ווייך דען פאלד אן, דיא קאסטע צוויי האכטען ווערדען
ווייך זאלטען זיך דיא נאך איינען בליק אייך טיך צוויק-
ווערען, אן אייך דאך אויך ערשטעווערען בייך אייך האל-
טען זיך וויא איינען וועט אייך איינען אלטער מייער, ווערדען
זיך אלס אייך שאנער שטעטערלייטען שאן אים האפארטען
הייטעווערען מאכטען.

... פאך דיעזעס האכטען דיא ניכט צו פריכטען? אייך
ווייל זיך געווערען דאס אללעס, וואס דיא אייך דיעזען
זאכע פיר זיך געהאן האכטען, זאןאחאל פיר זיך אלס אייך
פיר מילארד דען פאסטען ניכטען געווען אייט, אונד וועגן
דאן אייך דער הייער אייך שאנער שטעטערלייטען ווייך, זאך
מיט דיעזען אונטע דאנן ביינען, דאס זיך ווייך זאכע פאך
דעס ערשטעטען בעווארש האבען.

... יעדעס אייך פאך, מיין לייכערע הער ווארדען, אייך
קאנטעטען אייך אייך דיעזער זאכע פעררענען, האכטען אויך
פעררענען, וויא זיך אייך הייער, בייא איינעווערען אונטער